

הדף היומי בבלי: מסכת בבא קמא דף נ"ח
הדף היומי בהלכה: סימן ק"ג מתחילת הסימן עד סעיף ד'
המוסר היומי: שמיה"ל חלק ב' פרק כ"א מ'וישלח ה" עד 'ועתה נבוא'

לוח
לימוד
יומי

לימוד ההלכה כובש את יבשת האירופית, ומוסיף עוד ועוד מדינות למעגל הלומדים הקבוע

ענייני היום

זה קורה ברוסיה, באוקראינה, בצרפת, באנגליה, בבלגיה, בבלארוס ועוד ועוד:
בתקופה האחרונה התרבו ספסלי לומדי 'הדף היומי בהלכה' של 'דרשו' בכל רחבי
אירופה, ממערבה למזרחה | באודסה שבאוקראינה, הרב נח פלאי מקרב סטודנטים
יהודיים ליהדות דרך 'הדף היומי בהלכה' | בערים הנידחות בצרפת, החיבור הכמעט
יחיד של חלק גדול מהיהודים לתורה – הוא 'הדף היומי בהלכה'

• בשנת תקנ"ב הסתלק הרה"ק רבי שלמה, ב"ר מאיר, מקרלין זיע"א הי"ד.

רבי שלמה מקרלין היה תלמידו המובהק של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקרלין, ורבה המובהק של רבי אשר מסטולין, רבי מרדכי מלכוביץ' ורבי אורי 'השרף' 'מסטרליסק'. ביום שבת קודש, י"ז בתמוז, פרץ קוזק רוסי בשם ארמילוס לבית מדרשו של רבי שלמה מקרלין, בעיר לודמיר, וירה ב-15 מהמתפללים, בהם גם רבי שלמה מקרלין בעצמו. הוא נקלע למצב של סכנת חיים, אך לא שינה מעבודת קודשו והמשיך בתפילות ובלימוד כדרכו מאז ומקדם. כששכחו החסידים להגיש לו את סעודת השבת מפאת הבהלה שנוצרה בקהילה לאחר שרבה נורה בידי קוזק, הפטיר רבי שלמה כלפיהם "החסידים של היום, רק קורה משהו קטן וכבר הם שוכחים שיש בורא לעולם". ביום חמישי באותו שבוע השיב את נשמתו ליוצרה, ומקובל שצדיקי אותו הדור ראו בו 'משיח בם יוסף', כמובא בחז"ל שמשיח בן יוסף ימות במלחמה נגד ארמילוס הרשע.

באחת מערי ארץ הקודש. הוא יעבור על התשובות, ייתן ציונים ולאחר מכן יעטוף את החבילה בשנית וישלח אותה למרכז 'דרשו' בירושלים.

התרחשות דומה לזו המתוארת לעיל, ניתן למצוא בלמעלה מ-20 נקודות מבחן נוספות בצרפת האמורה ובאירופה כולה: באנגליה, בלגיה, שווייץ, גרמניה, אוקראינה, בלארוס, רוסיה ובמדינות נוספות. כך גם ביבשות אחרות, בדרום אמריקה ובצפונה, בכל מקום בו יש ריכוז יהודי משמעותי יש גם נקודת מבחן או שיעורים ב'דף היומי בהלכה' של 'דרשו'. הארגון שהחל את דרכו לפני כ-17 שנים, הופך בצעדי ענק למעצמה עולמית של הפצת לימוד התורה. רק בשבועות האחרונים התקבלה במשרדי הארגון עוד פניה מאחת הקהילות הנידחות באירופה, שגם בה חבריה ביקשו לפתוח נקודת מבחן מקומית ב'דף היומי בהלכה'. פניות מסוג זה מגיעות תדיר מארבע כנפות השמיים.

השנה האחרונה הייתה "המכה בפטיש" שבפריסת מבחני ושיעורי 'הדף היומי בהלכה' של 'דרשו' באירופה, בשנה זו נפתחו סניפים חדשים ועובו שורותיהם של הסניפים הקיימים, ממדינות ברית המועצות לשעבר הממוקמות מזרחה ועד לסניפים המערביים בבריטניה וצרפת, בלא לפסוח על המדינות שבתוך.

מאת: יואל אעקשטיין

אחת לחודש מתכנסים עשרות יהודים בבית הכנסת הפריזאי, באחד הרבעים השקטים של עיר האורות. בזה אחר זה הם מגיעים כשספר 'משנה ברורה' תחת חיקם, והם מנצלים את הדקות האחרונות שעוד נותרו להם כדי לערוך חזרה מהירה על החומר אותו למדו בחודש האחרון, במסגרת 'הדף היומי בהלכה'. לאחר מכן הם סוגרים את הספר, מניחים אותו בקרן זווית ונוטלים לידיהם את טופס הבחינה. דממה שוררת בהיכל בית המדרש. הכול רכונים, איש איש על המבחן שלנגד עיניו. המצח מעלה קמטים, היד המחזיקה בעט רושמת במהירות שורות ארוכות וצפופות ובסופו של דבר, חוזר המבחן אל האחראי.

הנבחנים מתפזרים לבתיהם, הם סיימו את המלאכה. אך המבחנים עוד עתידיים לעבור דרך ארוכה. בעוד שעות אחדות הם יהיו ארוזים בקפידה במעטפה גדולה, עליה יירשם באותיות ברורות "עבור ארגון 'דרשו', רח' הקבלן ירושלים, ישראל". במהרה יגיעו לכאן השליחים של חברת השליחויות הבינלאומית 'פדקס', יעמיסו את המעטפה על רכב האיסוף ויעבירו אותה למרכז הארצי, ממנו היא תעבור בטיסה לישראל בתוך ימים אחדים. כאן, תעבור החבילה כברת דרך נוספת עד שתגיע לביתו של "הבדוק" המתגורר

• בשנת תשמ"ט נפטר רבי לוי יצחק בנדר, שנחשב לאחד ממיסדיה של חסידות ברסלב בארה"ק לאחר השואה האיומה. הרב בנדר התגורר לפני המלחמה באומן, וקיבל את עיקרי החסידות והנהגותיה מפי זקני החסידים. נידון למוות על ידי הבולשביקים ימ"ש, אך ניצל ברגע האחרון לאחר חנינה מיוחדת שקיבל ממושל אוקראינה. לאחר שחרורו ביקשו הבולשביקים לעצור אותו פעם נוספת ולהוציאו להורג, אך לא הצליחו למצוא אותו בשנית.

האם מותר לבנות בית כנסת באמצעות פועלים גויים?

מצוה על בני העיר לבנות בית הכנסת. יש אומרים שמצוה זו היא מדאורייתא, הכלולה במצוות "ועשו לי מקדש", ויש אומרים שזו מצוה מדרבנן. ואף כשכבר יש בית כנסת בעיר - אם אין מקום לכל המתפללים, מצוה לבנות בית כנסת נוסף. ואין לבנות בית כנסת, או לתקן את צדו הפנימי, באמצעות גויים, משום שיש בכך בזיון למצוה. ויש אומרים שאף אם הפועלים הגויים שבמקום מומחים יותר מהיהודים, יש להעדיף את היהודים, אך המנהג להקל בכך. וכן אם יש הפרש רב במחיר הבנייה בין פועלים יהודים לגויים - ניתן להקל בכך, אך את סיום הבנייה יש לבצע באמצעות יהודי שומר תורה ומצוות. [סעיף א, ס"ק ב, וביה"ל ד"ה לבנות; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ו'4]

בבית כנסת שמתקיימים בו מנינים בכל שעות היממה - חובה לייחד חדר ללימוד!

חובה על הציבור לרכוש עבור בית הכנסת ספר תורה, וכן את כל הספרים הנחוצים ללומדי התורה: תנ"ך עם פירוש רש"י, משניות ותלמוד בבלי ומפרשיהם, רמב"ם, טור, שולחן ערוך, ועוד. ואף אם אין בין מתפללי בית הכנסת הקבועים מי שילמד בספרים אלו, חובה לרוכשם כדי שתהיה אפשרות למתפללים מזדמנים ללמוד בהם. ונחלקו הפוסקים אם נדרש מהציבור (כשהיכולת בידם) לרכוש ספרי נביאים הכתובים על גבי קלף. ואם אין בבית הכנסת מקום שהציבור יכולים ללמוד בו - כגון שמתקיימים בו מנינים לתפילה במשך כל היום - חובה לייחד מקום נוסף ל'בית המדרש', שבו יוכלו ללמוד. [סעיף א, ס"ק ג, שעה"צ ס"ק ד, וביה"ל ד"ה ולקנות; ביאורים ומוספים דרשו, 11-13]

האם יש ענין הלכתי בכך שחלל בית הכנסת יהיה גבוה יותר מקומת בנין ממוצעת?

בית הכנסת צריך להיות גבוה מבתי המגורים שבעיר; ויש אומרים שאם הוא עומד במקום הגבוה שבעיר, אין צורך שיהיה גבוה מיתר הבתים. ואם יש בית כנסת אחד הגבוה מבתי העיר - יש אומרים שאין צורך לבנות את בתי הכנסת האחרים באופן זה. ובמקומות רבים אין מקפידים על כך, משום שבלאו הכי קיימים בתים של גויים, או של יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות, הגבוהים מבית הכנסת; ויש אומרים שהסיבה היא משום שסומכים על שיטת אחד הראשונים שהלכה זו אמורה ביחס לחלל הבית, כלומר, שגובה חללו של בית הכנסת צריך להיות גבוה מחלל בתי המגורים, ועל כך אכן מקפידים בבתי כנסת רבים. [סעיף ב וס"ק ה; ביאורים ומוספים דרשו, 15 ו'18]

אתמול למדנו

- אם ספר התורה נלקח ממקום אחר, ומחזירים אותו למקומו בסיום התפילה - צריכים כל הקהל ללוותו למקומו; אולם אם מחזירים אותו לפני סיום התפילה - יש אומרים שאינם צריכים ללוותו.
- כשמחזירים את ספר התורה מהבימה אל ארון הקודש - צריכים המגביה והגולל ללוותו עד ארון הקודש, ולהמתין שם עד שיכניסוהו לארון.
- מנהג ישראל מימות עולם לנשק את ספר התורה כשעובר לפניהם, ומחנכים גם את הילדים לעשות כן. יש שנהגו לנשק בפייהם, ויש שהקפידו שלא לנשק ישירות בפה, אלא באמצעות היד.

מחר נלמד

- באיזה צד צריך לקבוע את הפתח הראשי של בית הכנסת?
- מדוע ב'קבלת שבת' עומד הש"ץ ליד הבימה גם למנהג בני אשכנז?
- האם מותר לדרשן לעמוד כשגבו מופנה לארון הקודש?